

Doğma, canım-varlığım qədr
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

Ilham Əliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 111 (21.521)

18 iyun 2016-cı il, şənbə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 17-də Belçika Krallığının senatoru, AŞPA-nın Hüquqi İşlər və Demokratiya üzrə Komitəsinin sədri, Azərbaycanda insan haqları üzrə məruzəçi Alen Desteksi qəbul edib.

Senator Alen Desteks Formula-1 yarışlarının başlanması münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Dünyada Formula-1 yarışına marağın getdikcə artdığını vurğulayan qonaq ölkəsində də Qran-Pri yarışlarının keçiriləcəyini deyib. Alen Desteks 90 sayılı Ağdaş seçki dairəsi üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə keçiriləcək təkrar seçkiləri müşahidə etmək üçün ölkəmizə səfər etdiyini vurğulayıb.

Bakının Formula-1 xəritəsində yeni şəhər olduğunu deyən dövlətimizin başçısı yarışların gələn qonaqlarda marağ doğuracağına, onların ölkəmizlə yaxından tanış olmaları, Azərbaycanda gedən inkişaf prosesləri ilə bağlı dolğun informasiyaların əldə edilməsi baxımından tədbirin yaxşı imkan yaradacağına ümidvar olduğunu bildirib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Avropa Şurası arasında əməkdaşlıqla bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

“Əlincəqala” tarixi abidəsi və muzeyi istifadəyə verilmişdir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2014-cü il 11 fevral tarixli Sərəncamına əsasən “Əlincəqala” tarixi abidəsi bərpa olunmuş və muzeyi yaradılmışdır.

İyunun 17-də “Əlincəqala” tarixi abidəsi və muzeyinin açılışı olmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov açılış tədbirində iştirak etmişdir.

Ali Məclisin Sədri tədbirdə çıxış edərək demişdir: Naxçıvan Muxtar Respublikası zəngin tarixə malikdir. Ümummillə liderimiz

paytaxtı olduğu dövrdə Əlincəqalanın iqtisadi və siyasi mövqeyi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır.

“Tarixi qaynaqlar əsas götürülərək dünya əhəmiyyətli abidə olan Əlincəqalanın bərpa edilməsi xalqımızın çoxəsrlik tarixi-mədəni irsinin gələcək nəsillərə çatdırılması və tanınması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir”, – deyən Ali Məclisin Sədri bildirmişdir ki, burada “Əlincəqala” Tarix-Mədəniyyət Muzeyinin yaradılması da xüsusi məna daşıyır. Əlincəqalada məskunlaşmış insanların yaşayışını və döyüş sənətini özündə əks etdirən maddi-mədəniyyət nümunələrinin muzeydə nümayiş olunması qala sakinlərinin həyatı və qəhrəmanlıq tarixi haqqında dolğun təsəvvür yaradacaqdır.

Ali Məclisin Sədri demişdir: Qalaları, tarixi abidələri bərpa etmək keçmiş qorumaq, vətənpərvərlik əzmini yaşatmaq deməkdir.

Əlincəqalada bərpa işlərinin asan başa gəlmədiyini bildirən Ali Məclisin Sədri qalanın bərpaasında əməyi olanların hamısına təşəkkür etmiş, “Əlincəqala” tarixi abidəsinin və muzeyinin açılışı münasibətilə təbriklərini çatdırmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri Natəvan Qədimova çıxış edərək demişdir ki, xalq abidələrini yaşadır, abidələr isə xalqı yaşadır. Öz xalqının tarixini yaşadanları isə tarix yaşadır. Əlincəqalanın bərpa olunması xalqımızın çoxəsrlik tarixi-mədəni irsinə diqqət və qayğının növbəti ifadəsidir. Bərpa işləri əylməzlik və qəhrəmanlıq rəmzi olan tariximizin yaşadılması, təbliği və öyrənilməsi baxımından yeni imkanlar açıb. Qədim tariximizdən soraq verən “Əlincəqala” abidəsi möhtəşəm görkəmi ilə turistlərin ciddi marağına səbəb olacaqdır. Bu amil nəzərə alınaraq “Naxçıvan-Əlincəqala” turist marşrutu hazırlanmış və buklet halında nəşr olunmuşdur. Həmçinin Naxçıvan

şəliyə çıxış edərək demişdir ki, tariximizin öyrənilməsi üçün mühüm əhəmiyyəti olan abidələrdən biri də Əlincəqaladır. Bu baxımdan Əlincəqalanın geniş şəkildə araşdırılmasına, mövcud məlumatların ümumiləşdirilməsinə ehtiyac yaranmışdır. Əlincəqalanın xatırlandığı ilk yazılı mənbə “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanıdır. Tədqiqat qrupunun apardığı araşdırmalar zamanı Əlincəqalanın tarixinə aid xeyli yeni faktlar aşkar edilmişdir. Qalada tapılan sikkələr qalanın I-VI əsrlərdə yerli hökmdarların əsas iqamətgahlarından biri olduğunu və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə əlaqəsi olan qala-şəhər kimi formalaşdığını təsdiq edir. Həmçinin qala və onun ətrafında olan epigrafik abidələrin öyrənilməsi bu bölgənin Orta əsrlərdə Azərbaycanın mühüm siyasi, sosial və mədəni mərkəzlərindən biri olduğunu göstərir. Tədqiqatlar Əlincəqala toponiminin “Əlincək” tayfa adı ilə bağlı olduğunu və bu tayfaların təqribən III-V əsrlərdə Arazdan şimalda, daha sonra isə Təbrizlə Naxçıvan arasında yerləşdiyini təsdiq edir. Vəli Baxşəliyev tarix və mədəniyyət abidələrimizin bərpası və tədqiqinə göstərdiyi diqqət və qayğıya görə elm adamları adından Ali Məclisin Sədrinə minnətdarlıq etmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyinin sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondunun Himayəçilik Şurasının üzvü Asim Əliyev demişdir: Tariximizin canlı şahidi olan tarixi abidələrimiz içərisində cəsarət, əylməzlik simvolu kimi dəyərləndirdiyimiz Əlincəqalanın özünəməxsus yeri vardır. Tarixin çətin, ağır anlarında xalq bəzən bir dağa, bir qalaya, bir dahi Şəxsiyyətə sığınır və bütün çətinliklərə mərdliklə sinə gərib. “Əlincəqalaya sığınaraq özünü müdafiə edən ulu babalarımızın həyat təcrübəsi biz nəvələr üçün açıq dərslərdir. Bir qalaya söykənilir

Heydər Əliyev deyirdi ki, “Naxçıvan Azərbaycan xalqının tarixini əks etdirən abidələri özündə cəmləşdirən bir diyardır. Bu kiçik ərazidə həddindən çox dünya miqyaslı tarixi-memarlıq abidələri yaşayıb və bu gün də yaşayır. Onların hər biri Azərbaycan xalqının həm tarixini, həm mədəniyyətini, həm də adət-ənənələrini göstərən abidələrdir”. Hazırda muxtar respublika ərazisində 1200-dən çox dünya, ölkə və yerli əhəmiyyətli tarixi abidə qeydə alınaraq pasportlaşdırılmışdır. Bu abidələrin içərisində qalaların özünəməxsus yeri vardır. Tədqiqatlar göstərir ki, Naxçıvan qala tipli yaşayış yerləri ilə zəngin diyardır. Bu ərazidə qalaların çoxluğunun səbəbi Naxçıvanın əlverişli mövqeyinin, zəngin təbii sərvətləri, şəhər mədəniyyəti və inkişaf etmiş sənətkarlığının yadelli işçilərinin diqqətini cəlb etməsidir.

Ali Məclisin Sədri demişdir: Azərbaycan xalqının mübarizlik və vətənpərvərlik əzmini toplu halında nümayiş etdirən tarixi qalalarımızdan biri də Əlincəqaladır. Qala birinci-altıncı əsrlərdən başlayaraq müdafiə istehkamı və yaşayış yeri kimi istifadə olunmuş, 14 il Əmir Teymurun qoşunlarının hücumlarına müqavimət göstərmişdir. Naxçıvanın Azərbaycan Atabəylər dövlətinin

Lakin bununla iş bitmir. Bərpa olunan tarixi abidələr qorunmalı, tədqiq və təbliğ olunmalıdır. Naxçıvanın tarixi abidələrinin öyrənilməsində arxiv materiallarının əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Akademiyanın Naxçıvan Bölməsi muxtar respublikadan kənarında Naxçıvanın tarixi abidələri, o cümlədən Əlincəqala ilə bağlı mənbə və materialların əldə edilməsini, “Əlincəqala” tədqiqat qrupu isə qalaya aid materialların araşdırılmasını davam etdirməli və muzeyin ekspozisiyası bundan sonra da zənginləşdirilməlidir. Əlincəqalanın mübarizlik tarixinin vətənpərvərlik tərbiyəsində mühüm rolu nəzərə alınaraq Təhsil Nazirliyi “Əlincəqala” Tarix-Mədəniyyət Muzeyi ilə ümumtəhsil məktəbləri arasında interaktiv dərslərin keçirilməsini, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələri isə tələbələrin Əlincəqalaya ekskursiyasını təşkil etməlidirlər. Rəhbər və Yeni Texnologiyalar Nazirliyi Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə birlikdə Azərbaycan və ingilis dillərində “Əlincəqala” internet saytının yaradılmasını təmin etməlidir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Bilik Fondu “Əlincəqala” kitabının hazırlanmasını təmin etməli, Əlincəqala ilə bağlı maarifləndirmə işini gücləndirməlidir.

Turizm İnformasiya Mərkəzinin 3 dildə fəaliyyət göstərən internet saytı da Əlincəqala haqqında məlumat yerləşdirilmişdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun şöbə müdiri, “Əlincəqala” tədqiqat qrupunun rəhbəri Vəli Bax-

şəliyə baş əyməyən babalarımız kimi biz də Əlincə əzəmətli, Əlincə vüqarlı ulu öndərimiz Heydər Əliyevə güvənib bu torpağı namərd düşməndən mərdliklə qoruya bildik. Təkcə qorunmadıq, onu başdan-ayağa yenidən qurduq, gözəlləşdirdik, həm də bu əzəmətli,

vüqarlı Əlincəqalanın zirvəsində möhtəşəm bir tarixi abidə yaradaraq bir daha gücümüzü göstərə bildik. Əlincəqala bu gündən döyüş meydanı yox, vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq meydanıdır. Əlincəqala qəhrəman ulu babaların tarix dolu dünənini bugünkü nəslə daşların, qayaların dili ilə söyləyəcəyi tarix dastanıdır. Naxçıvanın tarixi heç bir dövrdə bu dərəcədə araşdırılmamışdır. Tarixi abidələrimizə heç vaxt bu qədər diqqət və qayğı göstərilməmişdir”, – deyən Asim Əliyev sonra Əlincəqalaya həsr etdiyi “Əlincə” şeirini oxumuşdur:

*Günəş doğdu...ocaq çatdı Əlincə,
Sərt daşları bir rəng aldı – qızılı.
Mənim tarix kitabımdır Əlincə –
Hər sətiri al qanımla yazılı.*

*Bu torpaqda qan tökəndə yağılar,
Düyünləndi Əlincənin qaşu da.
Əsgər oldu, qılınc oldu, ox oldu,
İgidləşdi qayası da, daşı da.*

*Heykəl kimi yonulan sərt qayalar
Qılıncların zərbəsindən qopubdur.
Bu daşlara Nəiminin kəlamı,
Nəsiminin qəzəlləri hopubdur.*

*Əsarətə baş əyməyən qalamız
Al güllərdən al çələnglər toxuyur.
Döyüşlərdən qalib çıxan qayalar
Qəhrəmanlıq nəğməsinə oxuyur.*

*Babaların sönməz Vətən əşqinə
Nəğmə deyən bu çöl, çamən yaşayır.
Yadlar keçib bu torpaqdan yel kimi,
Yenə torpaq, yenə Vətən yaşayır.*

*İgidlərin al qanımla rənglənən
Torpağın bayrağıdır Əlincə!
Naxçıvanın mərd qalası, ər oğlu,
Düşmənimə göz dağıdır Əlincə!*

Sonra Ali Məclisin Sədri və tədbir iştirakçıları “Əlincəqala” Muzeyi və tarixi abidəsinə baxmışlar.

Məlumat verilmişdir ki, muzey binası 2 iş otağı və ekspozisiya zalından ibarətdir. Ekspozisiya zalında ümummilli lider Heydər Əliyevin “**Əlincəqala və bir çox belə abidələr Naxçıvanın qədim Azərbaycan torpağı olduğunu, azərbaycanlıların burada əsrlərlə,**

min illərlə yaşayıb yaratdığını göstərir”

fikri, Əlincəqalada məskunlaşan insanların həyat tərzini əks etdirən maddi-mədəniyyət nümunələri, xüsusilə qədim məişət əşyaları, qalada aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı tapılan maddi nümunələr, Naxçıvanın və Əlincəqalanın tarixi ilə bağlı yazılmış kitablar, qəzet məqalələri, qalanın bərpadan əvvəl, bərpa zamanı və bərpadan sonrakı fotosəkilləri nümayiş etdirilir. Buradakı saxsı qab və çıraqlar, Əlincəqala ərazisində aşkar olunmuş boyalı keramika parçaları Azərbaycanda sənətkarlıq ənənələrinin qədim dövrlərdən formalaşdığını göstərən nadir eksponatlar kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bütün bunlar həm də xalqımızın orta əsrlər dövrünə aid məişət mədəniyyəti haqqında dolğun təəssürat yaradır.

Bərpa işləri zamanı qalanın tarixiliyi qorunub saxlanılmışdır. Qala divarları, bürç və giriş qapıları, qədim yaşayış evləri, təsərrüfat binaları, su hovuzları və təndirlər, səngər və mühafizə yerləri ilkin forması saxlanılaraq bərpa olunmuşdur. Qalanın zirvəsinə doğru yol çəkilmiş, qala ərazisində işıqlandırma sistemləri yaradılmış, oturmaqalar qoyulmuş, yaşıllıqlar salınmışdır. Naxçıvan memarlıq məktəbinin izlərini özündə əks etdirən qalanın

şərq və qərb darvazaları da bərpa edilərək əvvəlki görkəminə qaytarılmışdır. Qalanın zirvəsinə gedən yolda daş üzərində həkk olunan “Tarixi yaşadanları tarix də yaşadacaqdır” fikri Əlincəqalanın bərpasının xalqımızın çoxəsrlik tarixi-mədəni irsinin gələcək nəsillərə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığı bir daha təsdiq edir.

Ali Məclisin Sədri Əlincəqalanın zirvəsində Azərbaycan Respublikasının bayrağını qaldırmışdır.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev elm adamları və ziyalılar adından minnətdarlıq edərək demişdir ki, muxtar respublikada elm, təhsil və mədəniyyətin inkişafına hərtərəfli qayğı göstərilir. 1996-cı ildə “Uluslararası qaynaqlarda Naxçıvan” mövzusunda beynəlxalq simpoziumun keçirilməsi ilə Naxçıvan tarixinin öyrənilməsi və elmi mühitin inkişafının əsası qoyulmuşdur. Bu gün tarixi abidələrimiz bərpa olunur, yeni muzeylər yaradılır, elmi tədqiqatlar aparılır, bir sözlə, tariximiz qorunub saxlanılaraq gələcək nəsillərə çatdırılır. Həyata keçirilən bu tədbirlər alim və tədqiqatçılar üçün geniş imkanlar açmışdır.

Ali Məclisin Sədri Naxçıvan qalalarının, xüsusilə Əlincəqalanın Azərbaycan tarixinin

dəki əhəmiyyətini qeyd etmiş, Naxçıvan tarixinin öyrənilməsi sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin, xüsusilə abidələrin bərpasının bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirmiş, bu işdə alim və tədqiqatçılara uğurlar arzulamışdır.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin mətbuat xidməti**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2007-ci il 18 iyun tarixli “Azərbaycan Respublikasında İnsan Hüquqları Günü’nün təsis edilməsi haqqında” Sərəncamına uyğun olaraq, hər il 18 iyun ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur.

Azərbaycanın dünyada müstəqil, hüquqi, demokratik dövlət kimi tanınması, ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi və müdafiəsi ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu öndərimiz tərəfindən həyata keçirilən hüquq islahatları dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsinə, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə yönəlmiş yeni hüquq sisteminin formalaşmasına zəmin yaratmışdır. Dahi liderin 1993-cü ildə moratorium qoyduğu ölüm hökmü 1998-ci ildə tamamilə ləğv edilmiş, bununla da, Azərbaycan bütövlükdə Şərqdə bu qətiyyətli və tarixi qərarı verən ilk ölkə kimi tarixə düşmüşdür. Azərbaycan BMT-nin İnsan Hüquqları Ümumi Bəyannaməsinə və digər beynəlxalq konvensiyalara da qoşulmaqla insan hüquqları sahəsində beynəlxalq miqyasda təsbit

18 iyun İnsan Hüquqları Günüdür

Muxtar respublikada insan hüquqlarının qorunması həyata keçirilən dövlət siyasətinin əsasını təşkil edir

olunmuş prinsipləri əsas götürdü-yünü nümayiş etdirmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanaraq 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında insan hüquq və azadlıqlarının təminatı dövlətin ali məqsədi kimi ön plana çıxmışdır. Konstitusiyanın 48 maddəsinin sırf insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarını özündə əks etdirməsi, ilk növbədə, ölkəmizdə bu sahənin prioritet məsələ olduğunu bir daha təsdiq edir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1998-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamı ilə “İnsan Hüquqlarının Müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı”nın qəbul edilməsi isə Konstitusiyanın müddəalarından irəli gələn tələblərə, ölkəmizin qoşulduğu konvensiyalara, qəbul edilən qanunvericilik aktlarına müvafiq olaraq insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində görülən işlərin səmərəliliyini artırmış və qanunvericilik bazası daha da

təkmilləşdirilmişdir.

Ötən müddət ərzində dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlər uğurlu həllini tapmış, ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı daha da genişlənməmiş, respublikamız bir sıra beynəlxalq müqavilələrə qoşulmuş, yeni məhkəmə sistemi formalaşmış, konstitusion nəzarət mexanizmi olan Konstitusiyaya Məhkəməsi yaradılmışdır. 2001-ci il dekabr ayının 28-də isə “Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) haqqında” Konstitusiyaya Qanunu qəbul edilmiş, ölkəmiz üçün yeni bir qurum olan Müvəkkil təsisatı yaradılmış, hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyəti təkmilləşdirilmişdir.

Bu gün Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu və insan hüquqlarının müdafiəsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttini uğurla davam etdirən Azərbaycan Respub-

likasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən müddət ərzində ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir. İnsan hüquqlarının qorunmasını və bu sahədə görülən tədbirlərin genişləndirilməsini daim diqqət mərkəzində saxlayan dövlət başçısının 2006-cı il 28 dekabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı” və 2011-ci il 27 dekabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı” ölkəmizdə insan hüquqlarının qorunması sahəsində həyata keçirilən dövlət siyasətinin tərkib hissəsi kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Milli Fəaliyyət Proqramının qəbulundan sonra ölkəmizdə insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində fəaliyyət kon-

sepsiyası təkmilləşdirilmiş, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sisteminin davamlı inkişafı təmin edilmişdir.

Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında da insan və vətəndaş hüquq və azadlıqları ilə bağlı mühüm islahatlar həyata keçirilir. Ölkə başçısının “Naxçıvan Muxtar Respublikasında hüquq institutlarının inkişafı haqqında” 2006-cı il 2 noyabr tarixli Fərmanı muxtar respublikada bu istiqamətdə inkişafı təmin etmişdir. Belə ki, fərmanın qəbul edilməsindən ötən dövr ərzində məhkəmə orqanlarının maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmiş, Müvəkkil təsisatının fəaliyyəti təmin edilmiş, məhkumların hüquqlarının daha səmərəli müdafiəsi məqsədilə Penitensiar Xidmətin fəaliyyəti təkmilləşdirilmiş, əhalinin keyfiyyətli hüquqi yardımla təmin edilməsi üçün vəkillik institutunun hüquqi statusu müəyyən edilmişdir.

Hər bir ölkədə demokratik inkişafın, insan hüquq və azadlıqlarının mühüm göstəricilərindən biri də mətbuat və söz azadlığının təmin olunmasıdır.

Ardı 3-cü səhifədə

Muxtar respublikada kütləvi informasiya vasitələrinin sərbəst fəaliyyəti təmin edilmiş, teleradioların, qəzetlərin, nəşriyyatların maddi-texniki bazası gücləndirilmişdir. Söz, fikir, məlumat azadlığı, o cümlədən mətbuatın inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən islahatlar, azad mətbuatın fəaliyyətinin getdikcə gücləndirilməsi insanların öz fikrini sərbəst şəkildə ifadə etmək hüququnu təmin etmişdir. Bununla yanaşı, əhalinin informasiya almaq və bunun ən çəvik forması olan internetdən istifadə imkanları artırılmışdır. Artıq Naxçıvanın bütün şəhər, qəsəbə və kəndlərində sakinlər genişzolaqlı və sürətli internetdən, İP və rəqəmsal televiziya yayımından, bütün növ rabitə və digər elektron xidmətlərdən istifadə edirlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhalinin müxtəlif sosial qruplarının hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində də mühüm işlər görülür. Belə ki,

sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların reabilitasiyası, təhsil alması və cəmiyyətdə inteqrasiyası daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Son illər məhdud fiziki imkanlıların və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların hüquqlarının qorunması, onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmiş, muxtar respublikada Naxçıvan Əlillərin Bərpa Mərkəzi, Naxçıvan Uşaq Bərpa Mərkəzi, Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzi istifadəyə verilmişdir. 2014-cü ildə Məhdud Fiziki İmkanlılar üçün Naxçıvan Regional İnformasiya Mərkəzində Distant Tədris Mərkəzinin istifadəyə verilməsi sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların inklüziv və məsafədən təhsilinə geniş imkanlar yaratmış, hərəkat qabiliyyətinin məhdudluğu səbəbindən ümumtəhsil müəssisələrinə gedə bilməyən, həmçinin əqli və fiziki imkanları ümumtəhsil müəssisələrində təhsil

almağa imkan verməyən uşaqların təhsil hüququ təmin edilmişdir. Bu qəbildən olan uşaqların cəmiyyətdə və təhsilə inteqrasiyasını möhkəmləndirmək məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin 2016-cı il 11 yanvar tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2016-2020-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların təhsili və reabilitasiyası üzrə Dövlət Proqramı” mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında qadın hüquqlarının müdafiəsi də daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu gün muxtar respublikada qadınlarla bağlı iş dövlət siyasətinin bütün sahələrində öz əksini tapır, qadınlara ən yüksək diqqət və qayğı ilə əhatə olunurlar. Muxtar respublikada xüsusi istedadlı ilə seçilən, rəssamlıq, toxuculuq, el sənəti nümunələrini yaşadan qadınlara daim diqqət göstərilir. Gənc qızların müəyyən pe-

şərəyə yiyələnməsi, həmçinin istedad və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi üçün xalçaçı, keçəçi, dərzilə, ağac üzərində oyma və sair peşə kursları təşkil olunur. Ötən dövr ərzində qadınlara əl işlərindən ibarət sənətkarlıq kursları keçirilməsi bu onların istedad və bacarıqlarının üzə çıxarılması, o cümlədən əmək hüquqlarının həyata keçirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bununla yanaşı, işaxtaran vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və işlə təminatı məqsədilə hər il muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında əmək yarmarkaları keçirilir, Naxçıvan Regional Peşə Tədris Mərkəzində müxtəlif peşə hazırlıq kursları təşkil edilir.

Muxtar respublikada Konstitusiyamızda təsbit edilmiş insan hüquq və azadlıqlarının daha etibarlı təmin edilməsi istiqamətində işlər daim diqqət mərkəzində saxlanılacaq, bu sahədə səmərəli hüquqi mexanizmlərin təbii bundan sonra da davam etdiriləcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Aparatının mətbuat xidməti

20 iyun qaz təsərrüfatı işçilərinin peşə bayramıdır

Muxtar respublikada istehlakçılar dayanıqlı mavi yanacaq təmin olunur

dərək magistr qaz kəməri 8 millimetrlə qalınlaşdırılıb. 558,8 millimetr diametrlə izolyasiyalı borularla yenidən çəkilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev muxtar respublikanın enerji təhlükəsizliyi sahəsində görülən işləri yüksək qiymətləndirərək demişdir: *“Naxçıvan enerji təhlükəsizliyi məsələləri öz həllini tam şəkildə tapıbdır. Bu da çox sevindirici haldır. Bu gün Naxçıvan 100 faiz səviyyəsində qazlaşdırılıb. Bütün yaşayış məntəqələrində təbii qaz vardır.”*

“Naxçıvanqaz” İstehsalat Birliyi tərəfindən təbii qaz təchizatının yaxşılaşdırılması və etibarlılığının artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülür. İstehlakçılarının fasiləsiz və təhlükəsiz mavi yanacaq təminatını diqqət mərkəzində saxlayan birləşmiş kollektiv qarşısında duran vəzifələri uğurla yerinə yetirir. Muxtar respublikada həyata keçirilən genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri ilə əlaqədar olaraq müvafiq sosial obyektlərin, inzibati binaların qaz təchizatı yenidən qurulur. Birləşmiş şəhər, rayon qaz istismarı idarələrinin qaza

dispetçer xidmətləri istehlakçılardan daxil olmuş çağırışlara uyğun vaxtında tədbirlər görülür, qazaların qarşısı alınır, mavi yanacağın fasiləsiz nəqli təmin edilir.

Birlik tərəfindən təbii qazdan səmərəli istifadəni təmin etmək məqsədilə təzyiqlin normalara uyğun saxlanılması üzrə gündüz və gecə texnoloji rejimləri yaradılmış və sərfiyyat qeydiyyatının aparılması ciddi nəzarətə götürülmüşdür. Avtomat qazpaylayıcı stansiyalarda avadanlıqlara texniki xidmət işləri qrafik üzrə həyata keçirilmiş, cari təmir işləri görülmüş, nasazlıqlar aradan qaldırılmışdır. Həmçinin maşın-mexanizmlər, qaynaq və digər avadanlıqların texniki vəziyyəti yoxlanılmış, çətin şəraitdə etibarlı istismar üçün hazır vəziyyətə gətirilmişdir. Mütəmadi olaraq yeraltı xətlərdə korroziyaya uğrayan hissələr yeni borularla əvəz olunmuş, yeraltı yüksək və ortatəzyiqlə magistr qaz kəmərlərinin üzərində quraşdırılmış katod elektrokimyəvi mühafizə qurğularına nəzarət olunmuş, xətlərdəki potensial fərqi ölçülərək nəzarətdə saxlanılmışdır.

Muxtar respublikada qaz təsərrüfatında infrastrukturun təkmilləşdirilməsi məsələləri də daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu tədbirlər çərçivəsində aşağıtəzyiqli qazdan istifadə edən istehlak obyektlərində smartkartlı elektron qaz saygacının quraşdırılmasına başlanılmışdır. Bu günə qədər 10 min 533 ədəd smartkartlı elektron qaz saygacı quraşdırılmışdır. Bu sahədə görülən işlərin davamı olaraq “Naxçıvanqaz” İstehsalat Birliyində muxtar respublikada təbii qaz istehlakçıları tərəfindən istifadə olunan və qaz təsərrüfatında istismarda olan nəzarət-ölçü cihazlarının yoxlanma və kalibr edilməsi laboratoriyası qurulmuşdur.

Kadr potensialının artırılması, qaz istismar sahəsində çalışanların ixtisas dərəcəsi və peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi də diqqətdə saxlanılır. Naxçıvan Regional Peşə Tədris Mərkəzində “Qaz təsərrüfatı

Qaz təsərrüfatı işçiləri yaradılan şəraitdə səmərəli istifadə edərək bundan sonra da muxtar respublikada enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsinə öz töhfəsini verəcək, abonentlərin təbii qazla fasiləsiz təminatı üçün səylə çalışacaqlar.

“Naxçıvanqaz” İstehsalat Birliyinin mətbuat xidməti

Naxçıvan məhsulları xarici bazarda

“Sirab” mineral sular ixracatçısı olan Türkiyə və Rusiya bazarında

“Sirab” mineral su yatağı Naxçıvan şəhərindən 14,6 kilometr şimal-şərqdə, Babək rayonunun Sirab kəndi ərazisində, dağ ətrafında yerləşir. “Sirab” mineral su yatağı 3 yeraltı mineral su hövzəsindən ibarətdir. Həmin hövzələr Şorsudərə, Kalbayağıl və Kütəndəğ mineral su hövzələridir.

“Sirab” əvəzsiz süfrə suyu olmaqla bərabər, yüksək müalicəvi əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, ağciyər, öd kisəsi, həzm yolları və böyrək xəstəlikləri, mübadilə pozğunluqları zamanı istifadə edilir. Həmçinin qan dövranını, tənaəffüsünü, regenerasiyanı, ürək fəaliyyətini yaxşılaşdırır, mədəbağırısaq xəstəlikləri zamanı şirəqovucu kimi əhəmiyyətli olur, dilin dad reseptorlarının həssaslığını yüksəldir, aerazol şəklində tənaəffüs yollarını xəstəliklərinə və allergik xəstəliklərə müsbət təsir edir.

“Sirab” Mineral Sudoldurma Zavodunun bazasında yaradılan Açıq Səhmdar Cəmiyyəti əsaslı təmir və yenidənqurma işlərindən sonra 2005-ci ilin noyabr ayında istifadəyə verilib. Beş hektar ərazini əhatə edən müəssisədə 2 mərtəbəli inzibati bina, işçilərə işə xidməti göstərilməsi üçün yeməxana, istehsal və digər yardımçı sexlər, anbar, karbon qazı və kompressor stansiyası yerləşir.

Müasir texnoloji avadanlıqlarla təmin olunmuş bu müəssisədə yüksəkkeyfiyyətli məhsul istehsal olunur. Müəssisənin fəaliyyətini genişləndirilməsi, istehsal həcminin artırıl-

ması və yeni istehsal sahəsinin – qazsız su istehsalı sahəsinin yaradılması üçün Sahibkarlığa Kömək Fondundan 2011-ci ilin fevral ayında 700 min manat, aprel ayında isə 350 min manat güzəştli kredit ayrılıb. Bundan sonra bir sıra tədbirlər həyata keçirilib, müəssisədə 625 kvadratmetr sahəsi olan binada əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılıb, Türkiyə Respublikasının “Ersey Makina” şirkətindən istehsal gücü saatda 11 min ədəd 0,5, 9 min ədəd 1, 8 min ədəd 1,5 litrlik butulkalarda, 5, 10 və 19 litrlik taralarda qazsız su olan müasir texnoloji avadanlıqlar alınıb gətirilərək quraşdırılıb. Bundan başqa, müəssisədə müasir texnoloji

mövcuddür. Ümumilikdə, yeni istehsal sahəsinin yaradılmasına və müasir texnoloji avadanlıqların alınmasına 1 milyon 350 min manat vəsait sərf olunub. Bunun da 300 min manatı daxili imkanlar hesabına ödənilib. Bu istiqamətdə işlər uğurla davam etdirilib, 2014-cü ilin mart ayında “Sirab premium” adında 4 çeşiddə qazlı və qazsız mineral su istehsalına başlanılıb. Qeyd edək ki, “Sirab premium” adı ilə satışa çıxarılan mineral su qablaşdırma üsulu ilə seçilir.

Burada istehsal prosesi tam avtomatlaşdırılıb. Müəssisənin sexlərində müxtəlif həcmli plastik və şüşə butulkalarda olmaqla, 16 çeşiddə

məhsul istehsal olunur.

“Sirab” mineral suyu 2005-ci ilin may ayında İsveçrənin Cenevrə şəhərində keçirilən beynəlxalq forumun “İş təcrübəsində yüksək keyfiyyətlərə görə” adlı qızıl medalına, 2009-cu ilin oktyabr ayında Ukrayna Respublikasında keçirilən XII beynəlxalq sərgidə qızıl medala, 2010-cu ilin fevral ayında Rusiya Federasi-

yaşının paytaxtı Moskva şəhərində keçirilən XVII beynəlxalq sərgidə gümüş medala, 2011-ci ildə yenə Moskva şəhərində və Qazaxıstan Respublikasının Almatı şəhərində keçirilən beynəlxalq sərgilərdə qızıl medallara layiq görülüb. Həmçinin bu əvəzsiz təbii sərvoitimiz Avropa ölkələrində və digər xarici ölkələrdə satışı təmin etmək üçün möhkəm baza yaradılıb. Babək “Sirab” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində bütün istehsal prosesi ISO keyfiyyəti idarəetmə sisteminin tələblərinə tam uyğun şəkildə təşkil edildiyi üçün müəssisə ISO-22000 və ISO-9001 sertifikatına uyğunluğunu təsdiq olunaraq sertifikatlaşdırılıb.

Kollektiv cari ilin ilk 5 ayında 0,5, 1, 1,5 litrlik plastmas butulkalarda qazlı və qazsız, 0,33, 0,5 litrlik şüşə butulkalarda qazlı, 5, 10 və 19 litrlik plastmas taralarda qazsız olmaqla, ümumilikdə, 2 milyon 988 min 627 ədəd butulka və taralarda mineral su istehsal edib. Bunun 54 min 880 ədədi sifarişə uyğun olaraq muxtar respublika ərazisində satılıb, 2 milyon 719 min 719 ədədi Bakı şəhərində və respublikamızın müxtəlif bölgələrində fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı ticarət obyektlərinə yola salınıb, 214 min 28 ədədi isə Rusiya Federasiyasına, Ukrayna, Türkiyə və Litva respublikalarına göndərilib. Beləliklə, istehsal olunan ümumi məhsulun 2 faizi muxtar respublikada, 91 faizi Bakı şəhərində və respublikamızın müxtəlif bölgələrində, 7 faizi isə xarici ölkələrdə satışa çıxarılıb. Gələcəkdə digər xarici ölkələrdə də “Sirab” suyunun satışa çıxarılması nəzərdə tutulur. “Sirab” mineral suyunun Avropa bazarına çıxarılması, mineral su ixracatçısı olan Rusiya Federasiyasına və Türkiyə Respublikasına ixrac olunması və su bazarında özünəməxsus yer tutması bu əvəzsiz təbii sərvoitimizin yüksək keyfiyyəti və müalicəvi əhəmiyyəti ilə bağlı olub, Babək “Sirab” ASC-nin bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun yüksəkkeyfiyyətli məhsul istehsal edib rəqabətqabiliyyətli müəssisəyə çevrildiyinin göstəricisidir.

